1 Akolinto
Balua Nnongoi ya Pauli kwa Akolinto

1 Balua yi' iandikilwe na nenga na Pauli
kwo yangatiyana na nnongo witu Sositene.
2 Naakemilwe panga na ntumilwe wa Yesu Kilisitu
bu'kana na mwabini mwene Nnu'ngu'.
Tumwandikyanga mwenga mwamubile mwa
likanisa lya Nnu'ngu' lya Kolinto, mwamu-
peleteyilwe kwo lu'mbana kwinu na Kilisitu
Yesu. Ngamukemelwa mube mwapeleteu bake
Nnu'ngu' pamope na bandu boti babalitambwa
lina lya Bwana witu Yesu Kilisitu, ywembe nga
Bwana wabe na Bwana witu.
3 Ngu'ngu' na amani yaibu'ka kwa Nnu'ngu'
Tati' bitu na kwa Bwana witu Yesu Kilisitu, ibe
pamope na mwe.

Mwayalya Nnu'ngu'

4 Ninsukulu Nnu'ngu' wangu' masu'ba goti
kwinu mwenga, kwa kitumbu sa ngu'ngu' ya
Nnu'ngu' yamupeyilwe kwa ndi'la ya Yesu Kil-
isitu.
5 Kwa kitumbu so lu'mbana na Kilisitu, muyali-
wite muulongeli woti na muutangi woti,
6 kwa mwanjaa ukong'ondeli watunnetile
nkati yinu bu'kana na Kilisitu ulaya ukakape.
7 Kwa nyo, mupu'ngu'kilweli na upo yoyoti
ya kiloo pamuli'nda kwa kilu'lu' bonekana kwa
Bwana witu Yesu Kilisitu.

8 Ywembe aalu'a kumpanga mukangamale
mpaka kuundi'la, li'nga kane mube na makosa
lisu'ba li'lu' lyoisa kwake Bwana witu Yesu Kil-
isitu.
9 Nnu'ngu' ywau'bi'li'ka ngaywaankemite
mwenga mutame mukiselele pamope na Mwana
wake Yesu Kilisitu Bwana witu.

Baganika kwa aumini mulikanisa

10 Mwalongo bangu', nendakunnu'banga kwa
lina lya Bwana witu Yesu Kilisitu mwaboti
muyi'ki'tyane, kanekube na mayu'mano pakati
yinu, na muganiye pamope kwa galu' gamu-
gabinia.
11 Kwa mwanjaa nibakiyilwe na bandu ba
munyumba ya Kloe panga kubile na mayu'mano
pakati yinu.
12 Bai, pano nilombolya panga kila mundu wa
kasinu alongela lya kisake, yumo abaya, “Nenga
na ywa Pauli,” ywi'ngi', “Nenga na ywa Apolo,”
ywi'ngi', “Nenga na ywa Petili,” na ywi'ngi',
“Nenga na ywa Kilisitu.”
13 Buli, Kilisitu aatibaganika? Buli, Pauli
aabambilwe kwa kitumbu sinu? Au mwaa-
batisilwe kwa lina lya Pauli?
14 Ninsukulu Nnu'ngu' kwa mwanjaa nimma-
tisikeli mundu ywoywoti kasinu ila Kilisipo na
Gayo,
15 Kwa nyo, ntu'pu' ywawesa baya panga
abatisilwe kwa lina lyangu'.
16 (Lakini niku'mbu'kile panga, naabatisike
na bandu ba munyumba ya Stefana, bu'ka pa
bo nitangiteli panga naammatisike na mundu
ywi'ngi'.)

17 Kwa mwanjaa, Kilisitu aanitumikeli li'nga
nibatise, ila niale Abali Inannoga, kai' niale
pangali u'bi'lya ikima ya bandu, li'nga kiwo sa
Kilisitu munsalaba sakane obeya makakala gake.

Kilisitu nga makakala na ikima ya Nnu'ngu'

18 Kwa mwanjaa maalo ga kiwo sa Yesu mun-
salaba kwa balu' babaoba baibona ulogeloge bai,
lakini kwitu twenga twatukosopolelwa, galaya
makakala ga Nnu'ngu'.
19 Kwa mwanjaa maandiko mapeleteu gabaya,
“Naialabiya ikima yabe bene ikima,
na kugataikwa malango ga bene malango.”
20 Bai, tubaye buli bu'kana na bene ikima, balimu
ba Salya ya Musa, au alongeli ba masu'ba gano?
Nnu'ngu' alayite panga ikima ya dunia yi'no
ulogeloge bai.
21 Nnu'ngu' mu ikima yake, aabini
kwakosopolya balu' babau'bi'lya kwa ndi'la ya
maalo gatuala, gagabonekana kwabe panga ga
kilogeloge. Aapangite nyalu' kwa mwanjaa kwa
ndi'la ya ikima ya kimundu, bandu baakombwili
kuntanga Nnu'ngu'.
22 Ayahudi bapala mwanju li'nga bau'bi'li, na
Ayunani bapala ikima.
23 Lakini twenga tuala abali ya Kilisitu
ywabambilwe munsalaba, likowe li' kwa
Ayahudi kiku'balo na kwa Ayunani ibonekana
ulalo.
24 Lakini kwa balu' babakemilwe na Nnu'ngu',
babe Ayahudi au Ayunani, Kilisitu nga makakala
ga Nnu'ngu' na kai' nga ikima ya Nnu'ngu'.

25 Kwa mwanjaa sakibonekana na bandu
panga ulogeloge, kwa Nnu'ngu' kibile na ikima
kulikoni ikima ya bandu, na ukigopi wa Nnu'ngu'
ubile na makakala kulikoni makakala ga bandu.
26 Mwalongo, muku'mbu'ki pamwakemilwe na
Nnu'ngu'. Kwa kili'ngo sa kimundu mwabam-
boneli mwamwaabile na ikima, makakala, wala
mubelekwili mumisengo yene yeo, wala yo
isimika.
27 Lakini Nnu'ngu' aaisawi ikowe ya kilogel-
oge ya mudunia yi'no li'nga kwapeya oni bene
ikima, kai', Nnu'ngu' aaisawi ikowe ya ukigopi
ya mudunia yi'no li'nga kwapeya oni bene
makakala.
28 Nnu'ngu' aaisawi ikowe yangaliisimilwa
na yaisalaulilwa mudunia yi'no, ikowe yangali
maana, li'nga aialabiye ikowe yabaibona ya
maana.
29 Aapangite nyo li'nga kaneabe mundu ywak-
wipuna nnu'ngi' ya Nnu'ngu'.
30 Lakini Nnu'ngu' annu'mbaniye na Kil-
isitu Yesu na kumpanga ikima yitu bu'ka kwa
Nnu'ngu'. Kwa ndi'la ya Kilisitu tubalangilwa
aki kwa Nnu'ngu' no pangilwa twapeleteu ba
Nnu'ngu', no kosopolelwa bu'ka mumasambi
gitu.
31 Kati mu'lu' mwagabaite Maandiko Mapele-
teu panga,
“Ywapala kwipuna,
aipune kwa kitumbu sa Bwana.”

2

Liyi'gi'yo bu'kana na Yesu ywabambilwe

1 Mwalongo bangu', panaaisi kasinu kumwalya
iyo ya liyi'gi'yo lya Nnu'ngu', naisi lili kwa
ung'anga wo longela au kwo tumya ikima ya
dunia yi'no.
2 Kwa mwanjaa panaabile kasinu naabini ka-
nenilitange likowe li'ngi', ila abali ya Yesu Kilisitu
ywabambilwe munsalaba bai.
3 Panaabile kasinu naabi na kigopi, kaniyo-
gopa no lendema muno.
4 Mayi'gano na maalo gangu' gaapiyilweli
kwa mayi'gi'yo ga kwauta bandu, au ikima, ila
galayage uweso wa Loo wa Nnu'ngu',
5 li'nga imani yinu yaakanesengelwa muikima
ya kimundu, ila mumakakala ga Nnu'ngu'.

Ikima ya Nnu'ngu'

6 Ata nyo twenga tulongela kwa ikima kwa
balu' babakomile loo yabe, lakini ikima yo ya
pano padunia yi'noli, wala ya akulungwa ba
dunia yi'no ya bababile mulikundi lyo oba.
7 Ila twenga tulongela ikima ya Nnu'ngu'
yembe nga iyo yaiyilwe na Nnu'ngu'
yayaabi'kilwe wiso kubile balo ata umbilwa
kwa dunia kwa kitumbu sa utukupu witu.
8 Ntu'pu' ata nkulungwa yumo ywa mudunia
yi'no ywaaitangite ikima yi'. Kenda bakaitanga
ikima yo, balu'e kummambali munsalaba Bwana
wa utukupu.
9 Lakini kati mu'lu' mwagabaya Maandiko
Mapeleteu panga,
“Makowe gangali bonekana na liyo,
ata lisikilo linagayu'wali,
makowe gangali ganiyilwa na mundu ywoywoti,

ago nga galu' Nnu'ngu' aabi'ki wiso babampenda.”
10 Lakini Nnu'ngu' aatuumukuli twenga iyo
yi'lu' kwa ndi'la ya Loo wake, kwa mwanjaa Loo
apekeseni ili'be yoti, ata makowe ga nkati muno
ga Nnu'ngu'.
11 Nyai ywatanga gawasa mundu ywi'ngi' ila
loo ya mwene mundu yaibile nkati yake? Nyinyonyo, ntu'pu' ywatanga gawasa Nnu'ngu', ila Loo
wa mwene Nnu'ngu'.
12 Kwa nyo, twenga tupokili loo wa padunia, ila
tupoki Loo ywabu'ka kwa Nnu'ngu' li'nga tupate
kugatanga galu' gatuyali Nnu'ngu'.
13 Bai, twenga tulongelali kwa mayi'gi'yo
gatuyi'ganilwe kwa ikima ya kimundu, ila
gatuyi'ganilwe na Loo mpeleteu. Tugalongela
mayi'gi'yo ga kiloo kwa bandu bababile na aywo
Loo.
14 Mundu wa dunia apokyali makowe ga Loo
wa Nnu'ngu' kwa mwanjaa kwake ywembe
makowe go ga kilalo bai. Malango gake gawesali
kwipwa makowe go, ila gawesa kwipulwa kwo
yangatiyilwa na Loo bai.
15 Lakini mundu ywatawalilwa na Loo wa
Nnu'ngu' awesa kuukwipwa ukakape wa kila
kili'be, lakini ywembe aukumilwali na mundu
ywoywoti.
16 Kati mwagabaya maandiko, “Nyai ywatangite mwawasa Bwana li'nga apate kunnyi'gana?”
Lakini twenga tuwasa kati mwawasa Kilisitu.

3

Umope mulyengo lya Bwana

1 Kakape mwalongo bangu', niwesiteli longela
na mwenga kati mwabandu mwamutawalilwa
na Loo wa Nnu'ngu', ila kati mwabandu mwa-
mutawalilwa na makowe ga mudunia. Muka-
balo mwabana ilekeleke mumaisa ga Kikilisitu.
2 Nanki'ngiye mabele wala nannyakiyeli ki-
lyo kinonopau. Naapangite nyo kwa mwanjaa
mwaai munaikali po lya kilyo so. Eloo, ata
nambi'yambi' mukiwesali.
3 Mwenga ata nambi'yambi' mwabandu ba
iyendo ya payi'ga, kwa mwanjaa kasinu ku-
bile na bwigu no pitiniana, ago galaya panga
mwenga mwabandu ba mudunia, kai' iyendo
yinu ya bandu ba payi'ga.
4 Kwa mwanjaa yumo ywinu pabaya, “Nenga
na ywa Pauli,” na ywi'ngi', “Nenga na ywa
Apolo,” buli! Ago galayali panga mwenga muk-
abalo panga kati mwabapanga bandu ba dunia
yi'no?
5 Bai, Apolo nga nyai? Na Pauli nga
nyai? Twenga twaboti twatumisi li'nga kunnaya
mwenga ndi'la ya u'bi'lya. Kila yumo ywitu
apanga lyengo lyapeyilwe na Bwana.
6 Nenga naapandike mbeyu, Apolo ngaiyitya
masi', lakini Nnu'ngu' ngaywaipangite iku'le.
7 Kwa nyo, ywapandike na ywayiti masi' boti
kili'be lili, ila ywangama Nnu'ngu' ywaipangite
iku'le.
8 Yu'lu' ywapandike na ywayiti masi', boti
balekineli, lakini kila mundu aapokya upo yake
bu'kana no kasana kwake mwene.
9 Twenga twabi'li' tupangite kiyangatani na
Nnu'ngu' mulyengo lyake, na Likanisa nga

lyengo lya Nnu'ngu'. Kai', mwenga mwa nyumba yake.

10 Kwo bu'kana na ngu'ngu' yanipeyilwe na Nnu'ngu' nipange kati nansengi nku'lu' mwene ikima, naabi'i nsingi. Nambi'yambi' mundu ywi'ngi' asenga panani yangu'. Lakini yendap-waika panga kila mundu alinguli wiso mu'lu' mwasenga panani yake.
11 Kwa mwanjaa ntu'pu' mundu ywoywoti ywawesa bi'ka nsingi wi'ngi' ila wu'lu' waubi'kilwe, nawembe nga Yesu Kilisitu.
12 Lakini mana mundu asengite panani ya nsingi wo kwa zaabu au madini ga mbanje au maliwe ga samani au mikongo au manyei au kipelei,
13 lyengo lya kila mundu lyabonekana pangali iya lisu'ba li'lu' lya ukumu. Kwa mwanjaa lisu'ba li'lu' lyapitya pakati ya mwoto, na mwoto wu'lu' ngawalu'a li'nga no laya mwalibile lyengo lya kila mundu.
14 Manaitei sasengite mundu saigala, mundu ywo aapokya upo yake bu'ka kwa Nnu'ngu',
15 lakini mana si'lu' sasengite satinika, ywembe aapatali upo. Ata nyo mwene aakosopolelwa, kati mundu ywalopolilwe bu'ka pamwoto.

16 Buli, mutangiteli panga mwenga mwa nyumba ya Nnu'ngu' na Loo wa Nnu'ngu' atama nkati yinu?
17 Bai, mundu mana asengwaniye nyumba ya Nnu'ngu', Nnu'ngu' aalu'a kunnangamisa nyiny-onyo. Kwa mwanjaa nyumba ya Nnu'ngu' mbele-tau, na mwenga nga mwanyumba yake.

18 Mundu ywoywoti pakati yinu kaneaikonge
mwene panga abile na ikima. Mana mundu
kaaibona abile na ikima ya mudunia yi'no,
aipange nnalo li'nga apate baa na ikima ya kweli.
19 Nilongela nnya kwa mwanjaa ikima ya
dunia yi'no kwa Nnu'ngu' ibonekana ulalo bai.
Kati mwagabaya Maandiko Mapeleteu panga,
“Nnu'ngu' aayonja bene ikima muung'anga wabe
bene.”
20 Kai' gabaya, “Bwana Nnu'ngu' agatangite
mawaso ga bene ikima panga, gapwaikali.”
21 Kwa nyo, mundu kaneaipuni bandu kwa
mwanjaa kila kili'be nga sinu.
22 Apange Pauli, abe Apolo, au Petili. Ibe ya
mudunia yi'no, au ukoto, au kiwo, ibe yaibile
nambi'yambi', au yayalu'a isa, yoti nga yinu.
23 Mwenga mwa ba Kilisitu, na Kilisitu ywa
Nnu'ngu'.

4

Utumisi wa atumilwe

1 Bai, bandu batubalangili panga twenga twaa-
tumisi ba Kilisitu tukamukiyilwe lyengo lyo aala
abali ya Nnu'ngu' yayaiyilwe.
2 Apo, sakipalikwa kwa mundu ywoywoti
ywakamukiyilwe lyengo lyo, au'bi'li'ke.
3 Lakini kwangu' nenga ukumilwa na mwenga
wala na mankama ya bandu, kili'be li. Kai' ata
namwene niiukumuli.
4 Kwa mwanjaa nikibonali kitumbu sa
kwiukumu namwene, lakini kwo baya nyo,
nilombolyali panga nenga ntu'pu' likosa.
Ywaniukumu nenga mwene Bwana.

5 Kwa nyo, mwenga kanemuukumu kubile
balo timya nsimu wake. Muli'nde mpaka lisu'ba
lyaaisa Bwana Yesu. Ywembe ngaalu'a kwimu-
lika ili'be yoti yaiyilwe mulubi'ndu' no laya
mabinio ga myoyo ya bandu. Nsimu wo, kila
nkilisitu aapokya liposo lyabile nalyo bu'ka kwa
Nnu'ngu'.
6 Mwalongo bangu', makowe goti ganilongei
gabu'kana na nenga na Apolo, yaai
li'nga mwiyi'gane mayi'gi'yo gagabaya,
“Kanemwu'mbe gagaandikilwe mu Maandiko
Mapeleteu.” Mana mwaubi'ngi'ya nnongelo wo,
aalu'a bonekanali mundu ywaalu'a kwipunia
mundu yumo na kummawa ywi'ngi'.
7 Tumbwelelo, nyai ywakupangite wenga
ube wa mundu wo pwaika muno kulikoni
bi'ngi'? Ki'li'gani saubile naso sangalipeyelwa
na Nnu'ngu'? Manaitei mutepeyelwa, mwanjaa
namani mwilumba kati mupatike kwa makakala
ginu mwabene?
8 Mwiwasilya panga muyomwike pata kila
kikowe samukipala! Au muyomwike tayilika no
pangika mwakulungwa pangali twenga! Ilu'e
panga male mukapangilwa mwakulungwa kwa
mwanjaa tulu'e baa twaakulungwa pamope na
mwenga.
9 Lakini nibona panga Nnu'ngu' atupangite
twatumilwe tube twabandu ba kuundi'la kati
atabilwe babaukumilwe kiwo. Tuyi'mi'kilwe
munsisingwa wa tabulu li'nga tupange mandi'ya
kwa dunia yoti itubone, kwenda kwa bandu bai
lili, lakini na ata malaika.
10 Kwa kitumbu sa kuntumikiya Kilisitu,

bandu batubona twenga twalalo, lakini mwenga mwibona mwabene ikima kwa kitumbu sa kummi'ngi'ya Kilisitu. Twenga tubonekana twakikigopi, lakini mwenga mwibona mubile na makakala. Mwenga mwibona panga mwendaisimika, lakini twenga twendasalaulilwa.
11 Mpaka nambi'yambi'no, twenga ntu'pu' ki-
lyo na tubile na nnyota na buula. Mala yambone twendaku'mbu'lwa na ntu'pu' potamo.
12 Tupanga kasi kwo kasana kwa maboko gitu. Bandu pabatutukana, tunnu'ba Nnu'ngu' aayali. Bandu pabatupangya maakau, twendak-
wakomeya.
13 Bandu pabatuku'pi'ki'ya, twayangwa kwo tu'lya, lakini bandu bayendelya kutupanga kati undi ya padunia na kwa kila mundu, twenga twasapu.

14 Nimmakiyanga ga kwa kitumbu sa kumpeyanga oni lili, ila kunkwi'li'ka kati mwabana bangu' banaapenda.
15 Pamope no panga mubile na balimu maku'mi elupu mu Kilisitu, lakini mubileli na tati' bambone. Kwo pi'tya Abali Inannoga, nenga naapangike na tati' kasinu kwa Kilisitu Yesu.

16 Kwa nyo, nendakunkong'ondelya muno panga muyige mwanipanga nenga.
17 Alyo ngalyalinipangite nintume Timoteo kasinu, ywembe mwana wangu' ywanimpendile na ywau'bi'li'ka mulyengo lya Bwana. Ywembe aalu'a kunku'mbu'ki'ya mu'lu' mwanibi'ngi'ya nenga kwo lu'mbana na Kilisitu

na mwaniyi'gana bandu kila pandu mumakanisa goti.

18 Bi'ngi' binu bendakwipuna kabawasilya
panga naaisali kuntyangilya kai'.
19 Lakini mana Bwana apendile naaisa kasinu
kiyu'ngu'ya, kwenda nitange makowe gabalon-
gela abo babaipuna baili, ila no tanga makakala
gabe.
20 Kwa mwanjaa ukulungwa wa Nnu'ngu'
ubonekanali kwa mayi'gi'yo bai, ila na kwa
makakala.
21 Mwenga mubaye mwabene, buli, niise kas-
inu kwa mapimbo, au niise kwa loo ya upendo
na kwo liya?

5

Upege mumakanisa

1 Nipendili kugau'bi'lya makowe
gagayu'wanika panga, pakati yinu kubile na
upege. Upege kati wo unabonekanali ata kwa
bandu bangali kuntanga Nnu'ngu', panga mundu
atyangite na nnyumbo wa tati' bake.
2 Mwenga mwendakwipuna! Mwapalikwe mu-
lombole na kummi'nga mukipi'nga sinu mundu
ywapangite ulau wo!
3 Pamope no panga nibile kuutalu na mwenga,
lakini tubile pamope kwa ndi'la ya loo. Na niy-
omwike kumuukumu mundu ywo kati namundu
nanibile pamope namwenga.
4 Pamukongolekana pamope kwa lina lya
Bwana Yesu, nanenga nibile pamope na mwenga

kwa loo, na uweso wa Bwana Yesu ubile pakati yinu.
5 Apo, mundu ywo mummu'ye kasinu na kunneka muutawala wa Ibilisi li'nga bwu'mi wake walabike, na loo yake yaakosopolelwe lisu'ba lyo buyangana kwa Bwana Yesu.

6 Kwipuna kwinu kupwaikali. Buli, mutangiteli panga ngelule njene bai iwesa kuulu'ya bwembe woti?
7 Mubu'ye ngelule ya masambi ga kwai'mbu' mu bwembe wawinyatilwe, apo mwaapanga mwabandu baayambi' kati bwembe wawinyatilwe wangali ngelule, kwa mwanjaa Kilisitu mwana ngondolo witu wa Pasika ayomwike piyilwa panga salaka.
8 Kwa nyo, tupange kalamu yitu pangali tumya likati lyene ngelule ya kwai'mbu', yaani ya mabinio maakau na ulau. Ila tutumi makati gangalu'la, kwo lombolya mabinio ganannoga na ukakape.

9 Naamwandiki mubalua yangu' panga kanemupange kiselele na bandu apege.
10 Apo nilombolyali panga kanemuyangatiyane na bandu ba dunia yi'no, kwa mwanjaa mulu'e palikwa ama mudunia yi'no li'nga mube kuutalu na apege, au asoyo na apokonyoli, au babakilikitya inyago.
11 Pano nilombolya panga, kanemupange kiselele na mundu yu'lu' ywaibaya panga Nkilisitu ku'no kayendelya na upege, usoyo, kilikitya inyago, ntukani, nnobyawi'mbi' au mpokonyoli. Mundu kati ywo kanemuyi'ki'ti ata lya nakwe.

12 Bai, lyengo lyangu' lili kwaukumu baba-
bile panja ya kipi'nga sa aumini. Mupalikwa
kwaukumu bababile mukipi'nga sinu.
13 Nnu'ngu' aalu'a kwaukumu abo bababile
panja. Maandiko gabaya, “Mwenga mummu'ye
aywo mundu nnau pakati yinu.”

6

Sitakyana kwa alongo ba muimani

1 Manaitei pakati yinu kubile na mundu
mwene mwalo na nnyine, mwanjaa namani
apeleka mwalo wake kwa bandu bangali aumini
paali pa kumpeleka kwa apeleteu ba Nnu'ngu'?
2 Au mutangiteli panga apeleteu ngabaalu'a
kwiukumu dunia? Manaitei dunia yauku-
milwa na mwenga, mwanjaa namani mukotoka
ukumyana ata kwa makowe masini?
3 Mwenga mutangiteli panga twalu'a
kwaukumu ata malaika? Bai, mwenga muwesa
ukumu makowe ga maisa gano.
4 Tumbwelelo, pamugongwana kwa makowe
ginu ga kila lisu'ba, mwanjaa namani mupeleka
myalo yinu kwa bandu ba panja ya kanisa?
5 Nilongela nnya linga mwiibone oni.
Ngatubaye panga kwinu mwenga ntu'pu'
mundu mwene ikima ywawesa ukumu myalo
ya aumini?
6 Lakini mwenga mubile na kitibe sa mundu
kunsitakya mumini nnyine kumankama, kwa
bandu bangali aumini!
7 Akwo sitakyana kwinu mwabene na bene
kulaya panga muyomwike sindwa. Yaai male

kwinu mwenga komeya galu' gangali aki, ata ikatei pokonyolwa ili'be yinu.
8 Lakini mwenga nga mwamupanga maakau no pokonywa mali ya bandu bi'ngi', na bamwapangya ga alongo binu aumini.
9 Au mutangiteli panga alau baaulisili ukulungwa wa Nnu'ngu'? Kanemwikonge! Apege, babaikilikitya inyago, babaileka ndoa no yenda panja, apege ba analu'me sika,
10 baii, asoyo, alobyawi'mbi', atukani, wala apokonyoli baaulisili ukulungwa wa Nnu'ngu'.
11 Mwabi'ngi' binu mwabile kati bo. Lakini mwatigu'lu'li'lwa, mwatipeleteyelwa, mwabalangililwe aki kwa lina lya Bwana witu Yesu Kilisitu na kwa Loo wa Nnu'ngu' witu.

Mutumi yi'ga yinu kwa utukupu wa Nnu'ngu'

12 Mundu awesa baya, “Kwangu' nenga ili'be yoti yendayi'ki'ti'lwa.” Eloo, lakini kwinu mwenga ili'be yoti yo pwaika lili. Niwesa baya panga, “Ili'be yoti yendayi'ki'ti'lwa kwangu' nenga,” lakini naayi'ki'tya lili panga nitawalilwe na kili'be sosoti.
13 “Kilyo kwa ndumbo na ndumbo kwa kilyo. Lakini Nnu'ngu' aalu'a kwilangamisa yoti ibi'li'.” Yi'ga iumbilweli kwa kitumbu sa upege ila kwa kitumbu sa kuntumikia Bwana na Bwana kwa kwikota yi'ga.
14 Nnu'ngu' ywannyu'yite Bwana Yesu bu'ka kuuwi'li aalu'a kutuyu'ya na twenga kwa uweso wake.
15 Buli, mutangiteli panga yi'ga yinu nga ili'mbi'li'mbi' ya yi'ga ya Kilisitu? Buli, nitole ili'mbi'li'mbi' ya yi'ga ya Kilisitu na

kwilu'mbaniya na yi'ga ya mpege? Ipwaikali ata pasene!
16 Au mutangiteli panga mundu ywoywoti ywapanga kiyangatani na mpege apanga yi'ga yimo na ywembe? Ayi' nga kati mu'lu' mwaiandikilwe mu Maandiko Mapeleteu panga, “Abi'li' bo, baapanga yi'ga yimo.”
17 Lakini ywoywoti ywalu'mbana na Bwana endagalambuka no baa na loo yimo na ywembe.
18 Kwa nyo muutile upege, kwa mwanjaa sambi yi'ngi' yoti yaipanga mundu, aipanga panja ya yi'ga yake, lakini yu'lu' ywapanga upege, apanga sambi nkati ya yi'ga yake mwene.
19 Au mutangiteli panga yi'ga yinu nga nyumba ya Loo Mpeleteu ywabile nkati yinu ywamupeyilwe na Nnu'ngu'? Namwenga mwa mali yinu mwabeneli.
20 Mwanjaa, Nnu'ngu' aampi'mite kwa bei. Kwa nnyo, yi'ga yinu inkwi'ye Nnu'ngu'.

7

Likowe bu'kana no kobeka

1 Bai, bu'kana na makowe galu' gamwaaniandikile, “Nantali nnalu'me kaneakobeke,”
2 lakini li'nga kuuyepa upege, bai, kila nnalu'me abe na nnyumbowe na nnwawa abe na nsengowe.
3 Nnalu'me apalikwa ampangi nnyumbowe goti gagapalikwa mulisengele, nyinyonyo na nnwawa kwa nsengowe.
4 Nnwawa nku'nda ntu'pu' utawala kwa yi'ga yake, ila kwa nsengowe, nyinyonyo na kwa nnalu'me ywakobike.

5 Kanemuyimane, ila mupange kwo yi'ki'tyana
panga kwa wakati nsene bai, li'nga mu-
pate lipala lya kunnu'ba Nnu'ngu'. Bu'kapo
muki'li'bu'kyane kai', li'nga Ibilisi aakane pata
lipala lya kumpaya kwo kotoka li'ngi'lya mu-
makowe ginu.
6 Makowe gano ganimmakia kwenda amuli lili,
ila ninnyi'ki'tiye mulekangane kwa wakati nsene
bai.
7 Naapendi kila mundu abe kati mwanibile
nenga, lakini ibileli nyo kwa mwanjaa kila
mundu Nnu'ngu' ampei uweso wa kisake, aapan-
gite ywi'ngi' apange nya, na ywi'ngi' nyalu'.
8 Lakini naabakia balu' bangali kobeka na
alwawa awi'li'kwa panga yaali'ngani batame
ulu'mi'langa kati mwanibile nenga.
9 Lakini mana bakombwali kwikanikiya bene,
nantali bakobeke no ku'nda kulikoni tama na
maminyikio ga payi'ga.
10 Kwa balu' babayomwike kobekana, Nnu'ngu'
aapeya amuli, kwenda nengali panga, nwawa
nku'nda kanealekangane na nsengowe.
11 Lakini mana alekangine nakwe, bai apa-
likwa atame pangali ku'nda, au aawane na
nsengowe li'nga baki'li'bu'kyane, nyinyonyo na
nnalu'me nkobeka kanealekane na nnyumbowe.
12 Makowe gano nimmakia nenga, kwenda
Bwanali, panga manaitei nnalu'me mwu'bi'lya
ai na nnyumbowe ywangau'bi'lya, na aywo
nnyumbowe kayi'ki'tya tama nakwe, kanean-
neke nnwawa ywo.
13 Nyinyonyo na nnwawa mwu'bi'lya mana ai
na nsengowe ywangau'bi'lya na aywo nsengowe

kayi'ki'tya tama nakwe, kaneanneke nnalu'me ywo.
14 Kwa mwanjaa aywo nnalu'me ywangau'bi'lya aapeleteyelwa na Nnu'ngu' kwo pi'tya nnyumbowe, nyinyonyo na nnwawa ywangau'bi'lya aapeleteyelwa na Nnu'ngu' kwo pi'tya nsengowe. Kenda ikapangageli nyo bana binu bapelepangali apeleteu, lakini mwaibile nambi'yambi' bembe apeleteu.
15 Lakini manaitei yu'lu' ywangau'bi'lya kapala kunneka nnyine, anneke bai, apo aywo nnwawa au nnalu'me ywau'bi'lile aapanga ayu'gu'lilwe kwa lisengele lyo. Kwa mwanjaa Nnu'ngu' ankemike li'nga mutame mumaisa ga amani.
16 Muwesali tanga panga, kwo u'bi'lya kwa nnyumbowe au nsengowe, pi'ngi' yumo ywabe aawesa kunng'alambwa nnyine ywangau'bi'lya li'nga amwu'bi'li Kilisitu.

Utame kati mwaukemilwe na Nnu'ngu'

17 Lakini kila mundu atame mumaisa gagabu'kana na Bwana, galu' gaakemilwe na Nnu'ngu'. Li'no nga lilagyo lyanilibi'ka mumakanisa goti.
18 Manaitei mundu aakemilwe na Nnu'ngu' abile ainilwe, bai, kaneapange kati ywangainilwa. Kai' manaitei mundu aakemilwe na Nnu'ngu' abile ywangainilwa, bai kaneainilwe.
19 Inilwa au kotoka inilwa kili'be sa ngamali, kili'be sakibile sa ngama kwikamwa amuli ya Nnu'ngu'.
20 Bai, kila mundu atame kati mwaabile paakemilwe na Nnu'ngu'.

21 Buli, Nnu'ngu' aakukemite nsimu pawaabile
wa mmanda? Alyo kanelikuauye. Lakini mana
upatike lipala lya kwibi'ka ulu, bai, utumi lipala
lyo.
22 Kwa mwanjaa ywembe ywaakemilwe na
Bwana abile mmanda, aywo aalu'a ba ulu kwa
Bwana, nyinyonyo na ywaakemilwe abile ulu
aywo nga mmanda kwa Kilisitu.
23 Mwaapi'milwe na Nnu'ngu' kwa bei, kwa
nyo, kanemube mwaabanda ba bandu kai'.
24 Mwalongo bangu', kila mundu aigale na
Nnu'ngu' kati mwaabile nsimu waakemilwe.

Bu'kana na bangali kobeka na alwawa awi'li'kwa

25 Bu'kana na alu'mi'langa nenga ntu'pu' amuli
yaibu'ka kwa Bwana, lakini nibaya kati na
mundu ywaniu'bi'like kwa kiya sa Bwana.
26 Bu'kana na tabu yaibile nambi'yambi', ni-
bona male muigale kati mwamubile.
27 Manaitei ukobike bai kaneupale lekangana,
na mana unakobekali bai kaneukobeke.
28 Lakini ntu'pu' sambi kwa babakobeka
au ku'nda, ila babakobike au ku'nda baalu'a
pata tabu mumaisa ga, na nenga nipalage
kanemwipate tabu yo.

29 Lakini mwalongo bangu' nibaya nyinya,
wakati wauigalile bu'ka nambi'yambi' mpaka
buya kwa Kilisitu, nsene bai, kwa nyo balu'
babakobike batame kati bangali kobeka li'nga
bapange kasi ya Bwana,

30 na babali'la babe kati bangali li'la, na baba-
pulaika babe kati bangali pulaika, nyinyonyo na
babapi'ma, yi'lu' yabapi'mite ibe kati yabe lili,
31 na balu' babatumya mali ya dunia yi'no,
babe kati baitumyali, kwa mwanjaa dunia yi'no
kati mwatutangite yendapi'ta.

32 Nipala kanemube na kyukala kwa abali ya
makowe ga. Nnalu'me ywangalikobeka aiauya
na makowe ga Bwana, na kwa ndi'la yaku'
apange li'nga Bwana anapusike.
33 Lakini nnalu'me ywakobike aiauya na
makowe ga dunia, na kwa ndi'la yaku' apange
li'nga ampulaise nnyumbowe,
34 na maganio gake gabaganike pabi'li'.
Nnwawa ywangali ku'nda aiauya na makowe ga
Bwana, li'nga apate baa mpeleteu kwa yi'ga na
loo. Lakini yu'lu' ywaku'ndike, ywembe aiauya
na makowe ga padunia, li'nga kumpulaisa
nsengowe.

35 Nilongela makowe ga kwa pwaila yinu
mwabene, kwenda nendakunkanikiyali, ila
nipala mutame mundi'la ya kakape yaipalikwa,
li'nga mupate kuntumikia Bwana pangali
minyikia makowe gi'ngi'.

36 Nnalu'me mana aibweni ampangyali wiso
mwi'nja ywapala kunkobeka, na mana kautilwa
na maminyikio, apange mwapala. Bakobekane
bai, wala apangali sambi.
37 Lakini mundu mana aamuite mwene
bu'ka pamwoyo wake kotoka kobeka, pangali
li'ndi'ndi'lwa na mundu ywoywoti, ila awesa
kwitawala mwene na maminyikio gake go ko-

toka kunkobeka aywo nnwawa, bai apanga kati mwaipalikwa.
38 Kwa nyo, nnalu'me ywankobeka nnwawa ywapalage kunkobeka ywembe, aapanga likowe linogau, na nnalu'me ywaakotoka kobeka aapanga likowe linogau muno.
39 Nnwawa apalikwa tama na nsengowe kwa nsimu woti wa baa mwu'mi. Lakini mana nnalu'me awile, nnwawa aapanga ulu kwo ku'nda na nnalu'me ywoywoti, ila aywo nnalu'me abe mpwasi wa Bwana.
40 Manaitei aatama kisake aapanga na pulaa muno, ila aga maganio gangu', na niu'bi'lya panga, nanenga nibile na Loo wa Nnu'ngu' ywanilongoya longela go.

8

Ilyo yaibi'ki'lilwe kwa inyago

1 Nambi'yambi' nilongelya bu'kana na ilyo yaibi'ki'lilwe kwa inyago. Tutangite panga kila mundu abile na ilimu, lakini ilimu yo yapanga bandu baipune, ila upendo ngauliyangatia likanisa lisengelwe.
2 Ywagania panga atangite likowe nsi'si', anatangali likowe lyolyoti kati mwaipalikwa kulitanga.
3 Lakini Nnu'ngu' antangite mundu ywampenda.
4 Kwa nyo bu'kana na ilyo yaibi'ki'lilwe kwa inyago, tutangite panga inyago kili'be lili mudunia, satutangite twenga panga Nnu'ngu' yumo bai.

5 Ata ikatei bandu bi'ngi' bagania panga kubile
na kinnu'ngu' na mabwana bi'ngi' mudunia au
kunani,
6 lakini kwitu twenga Nnu'ngu' yumo bai,
na nga Tati' ywaumbike ili'be yoti, na twenga
tutama kwa kitumbu sake. Kai', kubile na Bwana
yumo bai, na ywembe nga Yesu Kilisitu. Ili'be
yoti yaumbilwe kwo pi'tya ywembe, kai' twenga
tulama bu'kana na ywembe.

7 Lakini boti lili bababile na ilimu ya likowe
li'. Kwa mwanjaa kubile na bi'ngi' babayobeli
inyago, bandu bo mpaka nambi'yambi' pabalya,
baibona kati balo kabalya ilyo yaibi'ki'lilwe kwa
inyago. Kwa mwanjaa muimani balo banakoma-
lali, kwa nyo baibona bapanga sambi.
8 Lakini kilyo kitubi'kali papipi na Nnu'ngu',
kwa mwanjaa ata mana tukotwike lya tuobeyali
kili'be, kai' ata mana tulile, tuyongekeyelwali
kili'be.

9 Lakini mulinguli, wu'no uulu winu kanewaa-
pange bangali komala muimani baku'bale.
10 Kwa mwanjaa mundu ywangalikomala
muimani, mana amweni mwene ilimu yi' kalya
munyumba ya inyago, buli, aawasali panga yen-
dayi'ki'ti'lwa lya kilyo sakibi'ki'lilwe kwa inyago?
11 Kwa ndi'la yo aywo nnongo mwene imani
yangakomala, Kilisitu ywaawile kwa kitumbu
sake, aalu'a oba, bu'kana na ilimu yako.
12 Manaitei kamupanga sambi kwa alongo
binu kwa ndi'la yi'no na kwalumiya myoyo na
imani yabe yangakomala, apo munkosya muno
Kilisitu.

13 Kwa nyo manaitei nyama yanilya kaimpanga muumini nnyangu' atu'mbu'ke musambi,
naailyali nyama yo ata pasene, li'nga naakane
kumpanga nnyangu' apange sambi.

9

Aki na lyengo lya atumilwe

1 Buli, nenga na mundu ulu lili? Buli nantumilwe lili? Buli, nenga namwenili Yesu, Bwana
witu? Buli, mwenga mauno ga lyengo lyangu' lili
kwa Bwana?
2 Ata manaitei bandu bi'ngi' kabaibona panga
nenga nantumilweli, lakini kwinu mwenga nantumilwe kwa kitumbu sa imani yinu kwa Kilisitu,
ilaya panga nantumilwe wa Bwana.
3 Amo ngamwaniyangwa kwa balu' babanipekeseni.
4 Buli twenga ntu'pu' aki yo lya no nywa
mulyengo litu lya utumilwe?
5 Buli tuyi'ki'ti'lwali longwana na ayumbo bitu
aumini patuyabwa mwanja wo ala, kati mu'lu'
atumilwe bi'ngi' na anunabe Bwana Yesu, na
Petili?
6 Au nenga na Balanaba bai ngatupalikwa
panga lyengo li'ngi', li'nga tukombwe pata ili'be
yaipalikwa mumaisa gitu?
7 Asikali ywaku' ywayenda kungondo kwa
kwili'pya mwene? Ywaku' ywapanda nng'unda
wa minjabibu, no kotoka lya itunda yake? Na
ywaku' ywasunga kipi'nga sa ngondolo ywakotoka tumya mabele gake?

8 Mayi'gi'yo ganigabaya, kwenda maganio ga
bandu lili ila ata salya ya Musa kai' ibaya
nyinyonyo.
9 Kwa mwanjaa musalya ya Musa iandikilwe,
“Kaneumwibe nkano ng'ombe pali'bata ngano
li'nga ku'bata.” Buli, ngo baya kakape Nnu'ngu'
annongelya ng'ombe?
10 Au alongelage ga kwa kitumbu situ? Kakape
ngamwaibile! Maandiko ga gaandikilwe kwa
twenga, kwa mwanjaa mundu pali'ma na
nku'bati paku'bata, boti babile na mau'bi'lyo go
pata mauno gabe.
11 Manaitei twapandike mbeyu ya kiloo mumy-
oyo yinu, buli ipalikwali twenga una ili'be yo lya
yaibu'ka kwinu?
12 Manaitei bi'ngi' baabile na aki yo pata ili'be
yo bu'ka kwinu, kakape na twenga tubile na aki
muno kulikoni bi'ngi'.

Lakini twenga twalongiteli aki yi' yayapalikwe
tupeyelwe na mwenga, ila twakomiye goti li'nga
twaakane kwaibya bandu u'bi'lya abali inannoga
ya Kilisitu.
13 Kakape mutangite panga babatumika mun-
yumba ya Nnu'ngu' bapata liposo lyabe mun-
yumba yo. Na balu' babapanga kasi pakibi'ki'lyo
sa nyumba ya Nnu'ngu', nabembe bapokya ito-
mwa ya nyama yo.
14 Nyinyonyo na Bwana aamulise panga balu'
babaala Abali Inannoga bapate liposo lyabe
bu'ka mumakanisa.

15 Lakini nenga mumakowe go natumyali ata
limo, na kwenda niandika ga li'nga munipei lili.

Kwangu' nenga, nantali niwee kulikoni mundu ywoywoti kunikanikia kwilumba kwangu'.
16 Nenga ntu'pu' aki ya kwilumba kwa kitumbu so ala Abali Inannoga, kwa mwanjaa lyengo li' nilipanga kwa amuli ya Nnu'ngu'. Kai' naakibona mana nikwotwike ala abali yo.
17 Ikapangage nialike kwo penda namwene, nilu'e banayo upo yangu', lakini nialikeli kwo penda namwene, bai apo nitimisa si'lu' sanipalikwa panga.
18 Bai upo yangu' nga yaku'? Upo yangu' nga yi'no, yo ala Abali Inannoga pangali li'pi'lwa, lombolya kotoka longa aki yaniipala mulyengo lyo.
19 Pamope no panga nenga na mmandali kwa mundu ywoywoti, lakini niipangite nammanda kwa kila mundu li'nga kwauta bandu baingi kwa Kilisitu.
20 Kwa Ayahudi naabile kati na Nnyahudi, li'nga kwauta Ayahudi. Kwa bandu balu' babaabile pai' ya Salya ya Musa, naabile pai' ya salya yi' (pamope no panga nenga nibileli pai' ya salya), li'nga kwauta balu' babaabile pai' ya salya.
21 Kwa balu' bangali baa na salya, naabile kati ywangali baa na salya, li'nga kwauta abo bababile panja ya salya. Kwenda nenga niikamwali salya ya Nnu'ngu', ila nilongoyelwa na salya ya Kilisitu.
22 Kwa akigopi naabile kati nakigopi li'nga niwese kwauta bababile akigopi. Naaipangite namundu wa sampuli mbali'mbali' kwa bandu boti li'nga kwa ndi'la yoyoti niwese kwakosopolya bi'ngi' babe.

23 Nipanga aga goti kwa kitumbu sa Abali
Inannoga, li'nga nipate baa kiselele mu balaka
yake.
24 Buli, mutangiteli panga pabang'anda bu-
tuka, boti bendabutuka lakini ywapata upo yo
sinda yumo bai? Kwa nyo, mubutuke muno
li'nga mupate upo yo sinda.
25 Kila ywabaa muming'ando aiyobeleka
ng'anda kwo kasana. Nabembe bapanga nyo
li'nga bapoki taji yaialabika, lakini twenga
tupanga nnya li'nga tupoki taji yangaalabika
milele.
26 Kwa nyo nibutuka kati mundu mwene
manugio go sinda, na niku'mbwanali kati mundu
ywaku'mbwa pabule.
27 Ila niiku'su'mbwa yi'ga yangu' na kwiy-
obeleka komeya li'nga bu'ka pa kwaalya bandu
Abali Inannoga, nenga namwene naakane obeya
upo yo sinda.

10

Likwi'li'ko bu'kana na inyago

1 Mwalongo bangu', nipala mutange panga
kiu'ku'lu' bitu baayabwi mwanja kababu'ka Mis-
ili kwo longoyelwa na lyunde, kai' boti baapite
pakatikati ya baali ya Shamu.
2 Boti baabatisilwe no panga apwasi ba Musa
nkati ya li'lu' lyunde na nkati ya yi'lu' baali.
3 Boti baalile kilyo si'si'lu'si'lu' sa loo,
4 na boti baanywile kinywo simo sa kiloo, kwa
mwanjaa baanywile masi' gagabu'ka nkati ya

mpi'mbi' wawaalongwaniye nabo, na mpi'mbi' wo wai nga Kilisitu.
5 Lakini Nnu'ngu' aanogelilweli na baingi babe, kwa nyo ngabalangamiswa, na mitwi yabe ngaibamba mulubele.

6 Bai, makowe ga goti gaabile kagatulaya ndi'la twenga li'nga twaakane ba twabandu babaminyikia malau, kati bembe mwabaaminyikiye malau.
7 Kanemube mwabandu bo kilikitya inyago kati bi'ngi' babe mwabaabile, kati mwagabaya Maandiko Mapeleteu panga, “Bandu baatitama, lya no nywa bu'kapo yi'ma no ina.”
8 Wala kanetupange upege kati bi'ngi' babe babaapangite nyo no waa bandu elupu isilini na atatu kwa lisu'ba limo.
9 Kai' kanetumpaye Bwana, kati bi'ngi' babe mwabaapangite, ngabawaa kwo lumilwa na nng'ambo.
10 Wala kanemuku'ku'li'ke kati bi'ngi' babe mwabaapangite, ngababulagilwa na malaika mwalabiyi.

11 Makowe ga goti gaapatike bembe li'nga gabe kati mayi'gano na gaandikilwe li'nga kutukwi'li'ka twenga twatutama mumasu'ba gano ga kuundi'la.
12 Kwa nyo kila ywaibona ayi'mi wiso muimani alinguli aakane tu'mbu'ka.
13 Ntu'pu' lipayilwo lyolyoti lyalimpata mundu lyalibile liku'lu' pi'ta lya bandu bi'ngi'. Nnu'ngu' mwu'bi'li'ka, ywembe aalu'a kunnekali mupayilwe pi'ta uweso winu wo komeya. Ila, pamope

no payilwa, Nnu'ngu' aalu'a kumpeya ndi'la yo pita mo, mubile salama.

14 Kwa nyo mwamambwiga bangu' mwamupendilwe, mwitile kwikilikitya inyago.
15 Nilongela na mwenga mwabandu bene malango, muamwe mwabene bu'kana na gano ganigalongela nambi'yambi'.
16 Patunsukulu Nnu'ngu' kwa kikombe si'lu' sa balaka, buli tubali pamope mumyai ya Kilisitu? Na patumetwa likati buli, tubali pamope muyi'ga ya Kilisitu?
17 Kwa mwanjaa likati lyatumetwa twabandu boti limo, kwa nyo twenga twaboti yi'ga yimo, pamope no panga twabambone.
18 Mwalinguli Baisilaili, balu' babalya salaka yaipiyilwe pakibi'ki'lyo, balu'mbana na Nnu'ngu' kwa ndi'la ya salaka yo.
19 Bai nibaye namani? Panga kilyo si'lu' sakipiyilwe salaka kwa inyago nga kili'be sa ngama? Au panga inyago nga kili'be?
20 Lili! Lakini sanipala baya panga salaka yabapiya bandu bangali kuntanga Nnu'ngu' baapikia kimasetani, kwenda Nnu'ngu'li. Nanenga katu nipendili mwenga mulu'mbane na masetani.
21 Muwesali nywelya mukikombe sa Bwana na sa masetani kai', nyinyonyo muwesali baa pamope mukilyo pamesa ya Bwana na pamesa ya masetani.
22 Au tupala kunsokasoka Bwana abe na bwigu? Mugania tubile na makakala pi'ta ywembe?

Kila kili'be kibu'kana na utukupu wa Nnu'ngu'

23 Mwabandu bi'ngi' nkati yinu mubaya, “Ili'be
yoti iyi'ki'ti'yilwe,” ila yotili yaileta pwaila. Kai'
“Ili'be yoti iyi'ki'ti'yilwe,” lakini ili'be yi'ngi' in-
netyali mundu pwaila ya kunsenga muimani.
24 Mundu ywoywoti kaneapale gagabile ga
pwaila yake mwene, ila kila mundu apale galu'
gagaayangatia na bi'ngi'.
25 Mulye sosoti sakipi'mi'yi'lwa pasoko.
Kanemulaluyelaluye li'nga pala tanga panga
yendayi'ki'ti'yi'lwa au lili lya kili'be so.
26 Kwa mwanjaa Maandiko Mapeleteu gabaya,
“Dunia na ili'be yoti yaibile nkati yake, nga mali
ya Bwana.”
27 Mana mukokilwe kwa mundu
ywangau'bi'lya, mwalyee sosoti sakibi'ki'lwa
nnu'ngi' yinu pangali kunnaluya.
28 Lakini mundu mana ammakiye, “Kilyo si'no
kibi'ki'lilwe muinyago,” bai kanemulye. Kwa
mwanjaa ya aywo ywammakiye nyo na kwa
kitumbu sa mwoyo.
29 Nilongelali bu'kana na maganio ga my-
oyo yinu, ila nilongelya maganio ga mwoyo
wa mundu yu'lu' ywabaite. Nitangite mulu'a
nilaluya, “Kwa mwanjaa namani uulu wangu'
namwene uukumilwe na maganio ga mwoyo wa
mundu ywi'ngi'?
30 Mana kaninsukulu Nnu'ngu' kwa kilyo
sanilya, kwa ki'li' nipate lukoolo kwa kilyo sanin-
sukulu Nnu'ngu' bu'kana na so?”
31 Bai, likowe lyolyoti lyamupanga, manaitei
lya au nywa, mupange goti kwa utukupu wa
Nnu'ngu'.

32 Katu kanemupange likowe lyolyoti
lyalyalu'a kwapanga bandu bi'ngi' bapange
malau, ibe kwa Ayahudi au bangali Ayahudi au
mundu ywoywoti mumakanisa ga Nnu'ngu'.
33 Mube kati nenga mwanibile. Kwa kila ndi'la
nibinia kumpulaisa kila mundu mumakowe
gangu' goti ganipanga. Na kwenda nipanga nyo
li'nga nipate kili'be lili, ila nipanga nyo li'nga
kwapanga bandu baingi bawese kosopolelwa.

11

1 Muniyige nenga kati nenga mwaninnyiga
Kilisitu.

Wi'ki'lya ntwe pamusalya

2 Nendakunnumba kwa kitumbu sa ku-
niku'mbu'kya mumakowe goti, na kugakamwa
mayi'gano goti ganimpeile.
3 Lakini nipala mutange kai' panga Kilisitu nga
ntwe wa kila nnalu'me, na ntwe wa nnwawa nga
nnalu'me, na ntwe wa Kilisitu nga Nnu'ngu'.
4 Kila nnalu'me ywalu'ba au londwa ku'no
awi'ki'li ntwe wake, aywo amwisiya Kilisitu.
5 Nyinyonyo na nnwawa palu'ba au londwa
pangali wi'ki'lya ntwe wake, amwisiya nsen-
gowe, kwa kitumbu so alandana na nnwawa
yu'lu' ywasekwi nywili yoti.
6 Manaitei nnwawa awi'ki'lyali ntwe wake,
nantali atemi. Lakini yaapanga oni kwa nnwawa
temya au sekwa nywili yake. Kwa nyo apalikwa
awi'ki'li ntwe wake.
7 Ipwaikali kwa nnalu'me wi'ki'lya ntwe wake
kwa mwanjaa ywembe alaya utukupu wa

Nnu'ngu'. Lakini nnwawa alaya utukupu wa nnalu'me.
8 Kwa mwanjaa nnalu'me apitikeli kwa nnwawa, ila nnwawa apitike kwa nnalu'me.
9 Na nnalu'me aumbilweli kwa kitumbu sa nnwawa, ila nnwawa kwa kitumbu sa nnalu'me.
10 Kwa kitumbu sa malaika, nnwawa apalikwa wi'ki'lya ntwe wake, li'nga laya panga ai pai' ya utawala wa nsengowe.
11 Lakini muulu'mbani na Bwana, nnwawa kili'be lili pangali nnalu'me, na nnalu'me kili'be lili pangali nnwawa.
12 Nibaya nyo kwa mwanjaa kati mwaibile panga, nnwawa aumbilwe bu'ka kwa nnalu'me, nyinyonyo na nnalu'me abelekwi na nnwawa. Lakini kila kili'be kibu'kite kwa Nnu'ngu'.
13 Muamwe mwabene, buli, yendapwaika nnwawa lu'ba Nnu'ngu' pangali wi'ki'lya ntwe wake?
14 Ata maumbile gene galaya mpu'la panga kwa nnalu'me ba na nywili ndaso oni kwake mwene,
15 lakini kwa nnwawa ba na nywili ndaso nga isima kasake mwene, kwa mwanjaa nnwawa apeyilwe nywili ndaso li'nga wi'ki'lya ntwe wake.
16 Manaitei mundu kapala tauka bu'kana na likowe li'no, bai atange panga twenga wala mumakanisa ga Nnu'ngu' ntu'pu' mimu yi'ngi'.

Kalamu ya Bwana
(Mat 26:26-29, Mal 14:22-25, Luk 22:14-20)

17 Nibile balo kunnagya ga, niwesali kun-
numba bu'kana na aga, kwa mwanjaa kwem-

bana kwinu mumakanisa kwenda kwa pwaila lili ila kwa bule bai.
18 Wi'ti' niyu'wine panga pamukwembana kati likanisa, nkati yinu mwendabaganika, nanenga mwanibona iwesa panga kakape.
19 Mibaganiko nkati yinu lasima ipiti, li'nga balu' babayi'ki'tilwe na Nnu'ngu' batanganikwe.
20 Kwa mwanjaa, pamukwembana pamope, mulyali Kalamu ya Bwana kati mwaipalikwa,
21 kila mundu alya kilyo sake mwene pangali kwali'nda bi'ngi', kwa nyo bi'ngi' baigala na njala na bi'ngi' bendalobya.
22 Buli, muwesali lya no nywa mumayumba ginu? Kwa ki'li' mulisalawa likanisa lya Nnu'ngu' na kwaisiya abo bangali kili'be? Nimmakie na-mani? Ninnumbe au? Lili, niwesali kunnumba ata pasene bu'kana na likowe li'.
23 Mayi'gano ganinnyi'ganiye nga gagalu'galu' ganigapokile bu'ka kwa Bwana, panga kilo si'si'lu'si'lu' saasongilwe Bwana Yesu atweti likati,
24 naywembe bu'ka pa kunsukulu Nnu'ngu' ngalimetwana, kabaya, “Ayi' nga yi'ga yangu' yaipiyilwe kwa mwenga, mupange nnyo kwa kuniku'mbu'kya.”
25 Nyinyonyo bu'ka po lya, ngatola nnobo wa divai no baya, “Nnobo wu' nga lilagano lyayambi' lyalibonekana kwa ndi'la ya myai yangu'. Mupange nnya kila pamunywelya nnobo gu', kwa kuniku'mbu'kya.”
26 Ayi' ilombolya panga kila pamulya likati li'no na kuunywelya nnobo wu', muala kiwo sa Bwana mpaka paalu'a isa.

27 Kwa nyo, kila ywalya likati lyo au ku-
unywelya nnobo wo Bwana kati mwaikotoka
palikwa, aapanga apangite sambi, kwa mwanjaa
aisalawi yi'ga na myai ya Bwana.
28 Bai, ipalikwa kila mundu aipekeseni mwene,
bu'kapo alye likati na kuunywelya nnobo.
29 Kwa mwanjaa mundu ywoywoti ywalya
no nywa pangali tanga kilombolyo sa yi'ga ya
Bwana, endalya no nywa ukumu yake mwene.
30 Si'no nga kitumbu sa bandu baingi nkati
yinu bapanga atamwe na akigopi, na bandu
bi'ngi' ata waa.
31 Lakini ikapangage twipekesenile wiso
twabene, Nnu'ngu' alu'e tuukumu lili.
32 Lakini patuukumilwa na Bwana, apo
twendakwi'li'ki'lwa li'nga twaakane pwatilwa
pamope na bandu ba dunia.
33 Kwa nyo mwalongo bangu', pamukwem-
bana pamope li'nga lya Kalamu ya Bwana, ipa-
likwa muli'ndane.
34 Manaitei mundu abile na njala, alye kasake
li'nga kwembana kwinu pamope kanekunneti
ukumu. Makowe gi'ngi' gagaigalile, naalu'a
kugabi'ka wiso nsimu wanaalu'a isa kwinu.

12

Upo ya Loo Mpeleteu

1 Bai mwalongo bangu', kwo bu'kana na upo
ya Loo Mpeleteu nipala mutange ukakape wake.
2 Mutangite panga pamwabile balo mwabandu
bangali kuntanga Nnu'ngu', mwatikongelwa no
longoyelwa kilikitya inyago yangali ukoto.

3 Kwa nyo mutange panga ntu'pu' mundu
ywalongoyelwa na Loo wa Nnu'ngu' ywawesa
baya, “Yesu akosite lasi.” Kai', ntu'pu' mundu
ywawesa baya, “Yesu nga Bwana” ila kwa yu'lu'
ywalongoyelwa na Loo Mpeleteu bai.
4 Kubile na upo ya kiloo ya sampuli
mbali'mbali', lakini ywapiya upo yo, Loo yumo
bai.
5 Kubile na utumisi wa sampuli mbali'mbali',
lakini Bwana ywatumikiyilwa yumo bai.
6 Kubile na uweso wa sampuli mbali'mbali' wo
panga kasi, lakini Nnu'ngu' nga yu'yu'lu'yu'lu'
bai ywaapanga bandu boti bakombwe panga
kasi yabe.
7 Kili'be sopeyilwe na Loo Mpeleteu, kiwesa
bonekana nkati ya kila mundu, li'nga bapwailike
bandu ba kanisa.
8 Loo yu'yu'lu'yu'lu' abile na uweso wa
kumpeya mundu yumo ikima na ywi'ngi'
malango.
9 Loo ywoywoywo ampeya mundu yumo
imani, na ywi'ngi' uweso wo lawa bandu,
10 kai' ywoywoywo ampeya mundu uweso wo
panga mangelongelo, ywi'ngi' ulondoli, ywi'ngi'
kwitanga loo ya kakape na ya ubu'su', ywi'ngi'
longela kwa luga yayambi' na ywi'ngi' awanikiya
mwailombolya luga yo.
11 Ayo yoti kasi ya Loo Mpeleteu yumo, ywoy-
woywo ywampeya kila mundu upo ya sampuli
mbali'mbali' kati mwapendi mwene.

Ilu'mbi'lu'mbi' yambone, lakini yi'ga yimo

12 Mundu ai na yi'ga yimo na nkati yake
kubile ilu'mbi'lu'mbi' yambone, nyinyonyo
ngamwaibile muyi'ga ya Kilisitu.
13 Kwa mwanjaa twaboti tubatisilwe ubatiso
wa Loo yumo ata manaitei Ayahudi au Ayunani,
wammanda au wangwana, tupeyilwe aywo Loo
yumo li'nga tupange yi'ga yimo.

14 Yi'ga iumbilweli na kilu'mbi'lu'mbi' simo ila
kwa ilu'mbi'lu'mbi' yambone.
15 Ikapangage lugu'lu' kalubaya, “Kwa mwan-
jaa nenga na luboko lili, bai, nenga na
ywayi'gali,” alyo lilu'e pangali alwo lugu'lu'
kanelube kilu'mbi'lu'mbi' sa yi'ga.
16 Ikapangage likutu kalibaya, “Kwa mwanjaa
nenga na liyo lili, bai, nenga na ywayi'gali,”
alyo lilu'e pangali alyo likutu kanelibe
kilu'mbi'lu'mbi' sa yi'ga.
17 Ikapangage yi'ga yoti panga nga liyo, yu'wa
kulu'e panga ntu'pu', nyinyonyo yi'ga yoti ika-
pangage likutu, nuya kulu'e panga ntu'pu'.
18 Lakini kati mwaibile, Nnu'ngu' akibi'kite kila
kilu'mbi'lu'mbi' muyi'ga kati mwapendi mwene.
19 Kulu'ebali yi'ga, ikapangage ilu'mbi'lu'mbi'
yoti panga simo bai.
20 Ukakape nga gu'no, yi'ga yimo lakini
ilu'mbi'lu'mbi' yambone.

21 Liyo likombwali kulubakiya luboko, “Niku-
palali.” Nyinyonyo, ntwe ukombwali kulubakiya
lugu'lu', “Nikupalali.”
22 Lakini mwaibile, kilu'mbi'lu'mbi' sa yi'ga
sakibonekana kigopi muno, aso nga sa ngama
muno.

23 Kai' ilu'mbi'lu'mbi' yaibonekana panga ipa-
likwali isimilwa ngayatuisimu. Nyinyonyo,
ilu'mbi'lu'mbi' ya yi'ga yitu yaibonekana panga
ileta oni, ngayatuikota muno.
24 Ilu'mbi'lu'mbi' yangali leta oni ipalikwali
kotelwa kati yi'ngi', lakini Nnu'ngu' mwene
abi'kite pamope ilu'mbi'lu'mbi' ya yi'ga na
kwipeya isima muno yi'lu' yaipu'ngu'kilwe.
25 Nnu'ngu' aabini panga nyo li'nga
ilu'mbi'lu'mbi' ya yi'ga kaneilekangane, ila kila
simo kiyangatiyane na si'ngi'.
26 Manaitei kilu'mbi'lu'mbi' simo kilumile na
yi'ngi' yoti yaalu'a minya pamope naso. Na si'ngi'
mana kilumbilwe, yi'ngi' yoti yaalu'a pulaika
pamope.
27 Bai, mwenga mwaboti kwa pamope nga
yi'ga ya Kilisitu. Na kila yumo ywinu nga
kilu'mbi'lu'mbi' sa yi'ga yo.
28 Nnu'ngu' mumakanisa atumbwi wi'ti'
kwabi'ka atumilwe, benebi'li' alondoli, benetatu
balimu, bu'kapo bopanga mangelongelo, bene
uweso wo lawa, bakwayangatiya bi'ngi',
bakwalongoya bi'ngi' na bo longela luga
yayambi'.
29 Buli, boti nga atumilwe, au boti nga alondoli
ba Nnu'ngu'? Boti nga balimu, au boti bopanga
mangelongelo?
30 Buli, bandu boti nga balawa atamwe, boti
bolongela luga yayambi' au boti babaawanikiya
luga yayambi'?
31 Bai, muminyikiye munomuno pata upo
yaibile yangama muno. Lakini nambi'yambi'
nalu'a kunnaya ndi'la yaibile ngolou muno.

13

Upendo

1 Ata nikalongela kwa luga ya bandu na ya
malaika, mana nikotwike baa na upendo ya-
panga sawasawa na ndu'ti ya lilebe au liki'ngi'li'
lyalikong'ondelwa pangali kitumbu.
2 Kai' ata mana nikalondwa no tanga ikowe
yoti yaiiyilwe na malango goti, no baa na imani
ngu'lu' yo amia itu'mbi', lakini mana nikotwike
baa na upendo nenga na kili'be lili.
3 Ata nikapiya mali yangu' yoti na kwapeya
aki'ba, kai' na kwipiya yi'ga yangu' itinike
mwoto, mana nikotwike baa na upendo, iyan-
gatiyali kili'be.
4 Upendo wendali'nda, wendanogeya, ntu'pu'
bwigu, ntu'pu' kwipuna na ntu'pu' umbu'ku'su'.
5 Upendo ukosali isima, upalali makowe gake
wene, uusikali kiyu'ngu'ya na uku'mbu'kyali
malau.
6 Upendo upulaikyali ulau, ila upulaikya
ukakape.
7 Upendo utotokelwali, uu'bi'lya goti,
upi'kanilya goti, na ukomeya goti.
8 Upendo uyomokali. Lakini ulondoli, longela
kwa luga yayambi', na malango gawesa yomoka.
9 Kwa mwanjaa, ulondoli wo na malango
gatubile nago gatimilikeli.
10 Lakini pagaaisa gagatimilike, gangalitimilika
gaabu'ka.
11 Panaabile na nnangu'ta, longela, tanga, no
gania kwangu' kwabile kwa kinangu'ta. Lakini
panikomile, ago goti nigalei.

12 Kwa nambi'yambi' tubona kati kiwili sa
kilolo kigona, lakini waisa nsimu watwalu'a bo-
nana kuminyo. Nambi'yambi' nitangite pasene
bai, lakini bu'ka pa go naalu'a tanga mpamo kila
kili'be kati Nnu'ngu' mwanitangite.
13 Gano gatatu ngagagayendelya, imani,
u'bi'lya na upendo, lakini sakibile sangama
muno kuliko goti, nga upendo.

14

Upo yi'ngi' ya Loo Mpeleteu

1 Mwikase mube na upendo, kai' muminyikiye
muno kwipata upo ya Loo Mpeleteu, na muno-
muno mupate upo yo ulondoli wa Nnu'ngu'.
2 Ywalongela luga yayambi' ywembe alongelali
na bandu ila na Nnu'ngu'. Naywembe alon-
gela makowe gagaiyilwe kwa makakala ga Loo
Mpeleteu.
3 Lakini yu'lu' nnondoli alongela na bandu
kwa kwakangamaya muimani, kwasenga na
kwali'yali'ya.
4 Yu'lu' ywalongela luga yayambi' aikanga-
maya imani yake mwene, lakini nnondoli
aakangamaya aumini.
5 Naapendi mwaboti mube mwalongeli ba luga
yayambi', lakini munomuno mube mwalondoli.
Kwa mwanjaa nnondoli nga nku'lu' kulikoni
ywalongela kwa luga yayambi', ila gaawanikiy-
ilwe li'nga kwayangatia aumini bakangamale
muimani.
6 Mwalongo, mana nilongei kwa luga
yayambi' kasinu mwapata ki'li' mana nakotoka

awanikiya? Mwatangali kili'be, ila mana nalu'a kummakia gaumukwi Nnu'ngu', au ulondoli au yi'gana au ilimu.

7 Ngamwaibile muyombo ya inwa kati pil-imbi au kinanda. Mana ikotwike piya malobe mbali'mbali', mundu akombwali tanga panga uyi'mbi'lwa mwambo waku'.

8 Kai' manaitei lipenga kalili'la lilobe lyangali tanganikwa, nyai ywaalu'a kwibi'ka wiso kwa ngondo?

9 Nyinyonyo mwenga, mana mwalongela gangali tanganikwa nyai ywaakombwa tanga samukilongela? Apo, samukilongela sapanga kati nsunga bai.

10 Mudunia kubile na luga yambone muno, na ntu'pu' luga yangali maana yake.

11 Mana nikotwike tanga luga yalongela mundu ywi'ngi', nenga napanga nanng'eni kasake na ywembe nng'eni kasangu'.

12 Kwa nyo, mwamuminyikia muno kwipata upo ya Loo Mpeleteu, mukasane muno kwa kwipala upo yaikombwa kwayangatia aumini bi'ngi' bakangamale muimani.

13 Kwa nyo, ywalongela kwa luga yayambi' alu'be Nnu'ngu' li'nga akombwe awanikiya saki-longei.

14 Kwa mwanjaa panilu'ba kwa luga yayambi', loo yangu' bai ngayailu'ba lakini malango gangu' gapangali sosoti.

15 Kwa nyo nipange buli? Nilu'a lu'ba kwa loo na kwa malango, nyinyonyo nilu'a yi'mba kwa loo na kwa malango.

16 Manaitei kaulumba Nnu'ngu' kwa loo bai,
popopo abile mundu ywangali tanga luga yo,
akombwa baya “Amina” abile anatangali sakilo-
ngeleka?
17 Yendawesekana panga kunsukulu kwako
Nnu'ngu' kwaai kunanoga, lakini inyangatiyali
mundu ywi'ngi' kwikangamaya imani yake.
18 Ninsukulu Nnu'ngu' panga nilongela luga
yayambi' kulikoni mwenga.
19 Lakini mulikanisa nantali nilongele
mayi'gi'yo matano gagatanganikwa li'nga
kwayi'gana bi'ngi', kuliko nilongele mayi'gi'yo
maelupu ga luga yayambi'.
20 Mwalongo bangu' kanemuganiye
kati mwaanangu'ta, ila kati mwabandu
akomala. Lakini bu'kana na ulau, mube kati
mwaanangu'ta.
21 Maandiko Mapeleteu gabaya,
“Bwana alongela nnyanya
kwo tumya longela luga yayambi'
na mikano ya ageni,
naalu'a longela na bandu ba
lakini ata nyo, baaniyu'wali.”
22 Kwa nyo, upo yo longela luga yayambi', nga
mwanju wa makakala ga Nnu'ngu', kwa bangali
u'bi'lya, lakini upo yo londwa nga mwanju kwa
babau'bi'lile.
23 Kwa nyo, aumini boti ba likanisa mana
bakwembine pamope na kila yumo katumbwa
longela luga yayambi', bu'kapo ayingi mundu
nng'eni ywangali u'bi'lya na ywangatanga, buli
aabayali panga mwaboti muminya lilalu'?

24 Lakini boti mana kabalondwa, bu'kapo kayingya mundu ywangali u'bi'lya au ywangatanga,
baalu'a kumpanga aibone nnau na aaukumilwa
kwa kila kikowe saalu'a kiyu'wa.
25 Makowe gagaiyilwe mumwoyo gaabi'ki'lwa
mpu'la na apo ngapaalu'a kwitu'ya pai' na kunkilikitya Nnu'ngu' kabaya, “Kakape Nnu'ngu' abi
pamope na mwenga.”

Ndi'la inannoga ya kunnu'ba Nnu'ngu' mumakanisa

26 Mwalongo bangu', pamukwembana
pamope, mupalikwa yumo ayi'mbe, ywi'ngi'
ayi'gane, ywi'ngi' agabaye gagaumukulilwe na
Nnu'ngu', ywi'ngi' alongele kwa luga yayambi'
na ywi'ngi' awanikiye go. Makowe ago goti,
gapangika li'nga kwakangamaya aumini.
27 Mana kubile na babalongela kwa luga
yayambi' kwa likanisa, babe abi'li' au atatu bai,
kaneipi'ti'li'ki'ye po. Na ipalikwa balongele kwo
pi'yana yumo yumo, na ywi'ngi' awanikiye si'lu'
sakilongelilwe.
28 Lakini mana ntu'pu' ywo awanikiya, ywalongela kwa luga yayambi' ipalikwa atame liki.
Alongele ywembe na mwoyo wake na Nnu'ngu'.
29 Na kwa balu' alondoli babalondwa, babe
abi'li' au atatu na bandu bi'ngi' bagali'nge galu'
gagalongelilwe.
30 Na mana yumo nkati ya babapi'kania apeyilwe liyi'gi'yo bu'ka kwa Nnu'ngu', mwaali ipalikwa akotoke.
31 Kwa mwanjaa mwaboti mwendakombwa
londwa kwo pi'yana, li'nga kila mundu apate
yi'ganilwa no kangamayilwa.

32 Upo ya ulondoli ipalikwa ba pai' ya utawala
wa yu'lu' ywapeyilwe upo yo.
33 Kwa mwanjaa Nnu'ngu' wa puyoli, ila wa
amani. Nyinyonyo kati mwaibile mumakanisa
goti ga apeleteu,
34 alwawa bapalikwali longela mulikanisa kwa
mwanjaa bembe bayi'ki'tilweli, ila bayu'we kati
mwaibaya salya.
35 Mana kabapala tanga likowe lyolyoti
baalaluye akinasengo babe kaya, kwa mwanjaa
alyo likowe nga lya oni nnwawa longela
mulikanisa.
36 Mukita Liyi'gi'yo lya Nnu'ngu' liumi kasinu
au limwikili mwenga bai?
37 Mundu mana aibweni panga ywembe nnon-
doli au ai na upo ya Loo Mpeleteu, ipalikwa
atange panga ganimwandikya nga amuli yo
bu'ka kwa Bwana.
38 Lakini mundu ywagasalawa makowe gano,
naywembe asalaulilwe.
39 Kwa nyo mwalongo bangu', mupale muno
panga mwalondoli na wala kanemwaki'li'bu'ye
bandu longela kwa luga yayambi'.
40 Lakini makowe goti gapangike wisowiso
kwa ndi'la inannoga.

15

Uyu'ki wa Kilisitu

1 Nambi'yambi' mwalongo bangu',
ninku'mbu'ki'ya Abali Inannoga yanaamwalile
na yamwaipokile, na yo ngayaimpanga mube
mwakangamau.

2 Kwa ndi'la ya kugakamwa maalo ga Abali
Inannoga, mwendakosopolelwa, lakini mana
nyo lili, u'bi'lya kwinu kwabule.
3 Naannyi'ganie mayi'gano ga ngama muno-
muno ganaagapokile panga, Kilisitu aawile kwa
kitumbu sa masambi gitu kati mwagabaya
Maandiko Mapeleteu.
4 Bu'kapo, aatisikilwa no yu'yi'lwa lisu'ba
lyenetatu bu'ka waa kwake, kati mwaiandikilwe
mu Maandiko Mapeleteu.
5 Ampiti wi'ti' Petili, bu'kapo atumilwe bake
ku'mi na abi'li'.
6 Bu'ka po aapiti kai' aumini bi'ngi' babaabile
pi'ta mya tano kwa pamope, bi'ngi' babe balo
bakalama, ila bi'ngi' bayomwike.
7 Ampiti Yakobi, bu'kapo na atumilwe boti,
8 na kuundi'la ya bandu boti bo, nganipitya
nenga nanibile kati mundu ywaabelekwi pangali
timya myei yake.
9 Kwa mwanjaa, nenga nansene muno nkati
ya atumilwe na wala nipwaikali kemelwa nan-
tumilwe, kwa mwanjaa naaliku'su'mbwi likanisa
lya Nnu'ngu'.
10 Lakini kwa ngu'ngu' ya Nnu'ngu' nibile kati
mwanibile, na ngu'ngu' yake yanipeyilwe yai
yabuleli. Mwanjaa naapangite kasi kwapi'ta boti,
na wala nengali ila ngu'ngu' ya Nnu'ngu' yaibile
pamope na nenga.
11 Bai, manaitei nenga au atumilwe bi'ngi' tu-
ala maalo gaagalu'galu', kai' nga gamugau'bi'lile.

12 Kila mundu tumwalile panga Kilisitu
ayu'yi'lwe bu'ka kuuwi'li. Buli, bi'ngi' binu
babaya panga awi'li baayu'kali bu'ka kuuwi'li?
13 Lakini manaitei ntu'pu' uyu'ki wa awi'li bai,
ata Kilisitu nyinyonyo aayu'kiteli.
14 Na manaitei Kilisitu aayu'kiteli, bai ata
maalo gitu kili'beli na imani yinu yabule.
15 Bu'ka pa go tubonekana panga
twaakong'ondeli ba ubu'su' kwa Nnu'ngu',
kwa mwanjaa tukong'ondeli panga Nnu'ngu'
aanyu'yite Kilisitu bu'ka kuuwi'li, lakini mana
awi'li baayu'yi'lwali, bai Nnu'ngu' anyu'yiteli
Kilisitu.
16 Manaitei kakape awi'li bayu'kali, bai ata
Kilisitu ayu'kiteli.
17 Mana Kilisitu ayu'kiteli, imani yinu ya bule
na balo mubi mumasambi ginu.
18 Na ata balu' babawile kabamwu'bi'lya Kil-
isitu baobite.
19 Mana tumwu'bi'li Kilisitu mumaisa gano
ga nambi'yambi' bai, twenga nga twabandu bo
bi'ki'lwa kiya kuliko bandu boti.
20 Lakini, nga kakape panga Kilisitu ayu'yilwe
bu'ka kuuwi'li na ywembe nga ntumbwo wa
uyu'ki wa babawile.
21 Kati mwaibile, kiwo kiletilwe na mundu
yumo, na nyinyonyo uyu'ki wa awi'li uletilwe na
mundu yumo.
22 Kwa kitumbu so lu'mbana na Adamu bandu
boti ipalikwa waa, na kwo lu'mbana na Kilisitu
bandu boti baalu'a yu'ka bu'ka kuuwi'li.
23 Lakini kila mundu aayu'yi'lwa kwa ndi'la
yake mwene, na mili'mbu' nga Kilisitu na bi'ngi'

bababile bake babaayu'yi'lwa nsimu waalu'a buyangana.
24 Nsimu wa kuundi'la walu'a isa payapanga
Kilisitu alangamise wi'ti' kila utawala, kila amuli,
na makakala goti, bu'kapo aalu'a kwakamukiya
Tati' Nnu'ngu' ukulungwa.
25 Mwanjaa ipalikwa Kilisitu atawale mpaka
paalu'a kwabi'ka andumu bake boti pai' ya
utawala wake.
26 Nndumu ywaalu'a langamiswa kuundi'la
nga kiwo.
27 Maandiko Mapeleteu gabaya, “Nnu'ngu'
abi'kite ili'be yoti pai' ya magu'lu' gake.”
Maandiko go gabaya panga aapeyilwe utawala
wa ili'be yoti. Ila nga mpu'la panga Nnu'ngu'
abalangililwali muliyi'gi'yo “yoti”, kwa mwanjaa
ywembe ngaywampei utawala wa ili'be yoti
Kilisitu.
28 Bai, ili'be yoti payalu'a bi'ki'lwa pai' ya
utawala wake, apo naywembe Mwana mwene
ngapaalu'a bi'ki'lwa pai' yake ywaabi'kite ili'be
yoti, li'nga Nnu'ngu' abe ntawala wa yoti.

29 Buli, bandu bababatisilwa kwa kitumbu
sa awi'li bau'bi'lya pata ki'li'? Manaitei awi'li
bayu'yi'lwali ata pasene, kwa mwanjaa namani
bandu babatisilwa kwa kitumbu sabe?
30 Na twenga mbona twiibi'ka mmaule
masu'ba goti?
31 Mwalongo bangu', nenga nibile mmaule
go waa kila lisu'ba na nga kakape kati
mu'lu' mwaniipuna kwa mwanjaa, mwenga
mulu'mbine na Kilisitu Yesu Bwana witu.
32 Manaitei ku'mbwana kwangu' na inyama

ngali' ku'lu' Efeso kwaai kwa makowe ga mudunia bai, kulu'e nipwaika ki'li'? Mana ya-panga bandu babawile baayu'yi'lwali, “Bai tulye na tunywe kwa mwanjaa tulu'a waa malau'.”
33 Kanemukongelwe, “Mayi'gi'yo ga bandu alau gaalabiya ube unannoga wa bandu.”
34 Mutumbwe kugatumya malango ginu kati mwaipalikwa no kotoka panga sambi kwa mwanjaa bi'ngi' binu bantangiteli Nnu'ngu'. Ni-longela go li'nga naaisiye.

Yi'ga ya uyu'ki

35 Lakini mundu awesa laluya panga, “Babaw-ile bayu'yi'lwa buli? Na yi'ga yabe yaalu'a ba buli?”
36 Ago maswali ga kilogeloge, paupanda mbeyu mubwi' ilongolya wi'ti' waa, bu'kapo ngaibalika.
37 Mbeyu yoyoti yi'lu' yaupanda, ibe ngano au yi'ngi', ilandanali na ntombo wake.
38 Nnu'ngu' aipeya mbeyu ube, kati mwapendi mwene, kila mbeyu na ube wa kisake.
39 Yumbe yoti ibile na yi'ga, lakini yi'ga yo ilandanali. Bandu yakisake, inyama yakisake, iyuni yakisake, nabembe omba yi'ga yakisake.
40 Kai' kubile na yi'ga ya kunani na ya kudunia, lakini kila yi'ga ugolou wake ulandanali.
41 Ugolou wa lisu'ba ulandanali na mwei, ndondwa nayembe ugolou wake ulandanali na nyine.
42 Nyinyonyo babawile pabaalu'a yu'yi'lwa no pangilwa akoti kai'. Yi'ga “yaipandilwe” mulisiko yabola, lakini yayu'yi'lwa muukoti pan-gali alabika.

43 Yi'ga paisikilwa ipanga ntu'pu' isima, na
ipanga na ukigopi. Lakini paiyu'yi'lwa ipanga na
utukupu na makakala.
44 Pausikilwa, yi'ga ya mundu ipanga ya ki-
belekwe, lakini mana iyu'yilwe ipanga yi'ga
yayambi' ya kiloo. Bai, mana kubile na yi'ga ya
kibelekwe, kubile na yi'ga ya kiloo.
45 Maandiko Mapeleteu gabaya panga, “Mundu
nnongoi Adamu, aaumbilwe mwene ukoti,”
Lakini Adamu wa kuundi'la, Kilisitu, nga loo
ywaapeya bandu ukoti.
46 Ilongolya isa wi'ti' yi'ga ya kibelekwe
bu'kapo ngaiisa yi'ga yayambi' ya kiloo.
47 Mundu nnongoi Adamu aaumbilwe kwa
utu'pi' wa padunia. Mundu ywenebi'li' Kilisitu
aaumi kunani.
48 Bandu ba padunia balandana na Adamu
ywaaumbilwe kwa utu'pi', na bandu ba kunani
balandana na Kilisitu ywaaumi kunani.
49 Kati mwatulandine na Adamu wa padunia,
nyinyonyo twalu'a landana na Kilisitu ywaaumi
kunani.
50 Mwalongo bangu', nibaya panga yi'ga
na myai ikombwali yingya muukulungwa wa
Nnu'ngu', na so alabika kikombwali yingya
muukoti wangayomoka.
51 Mupi'kaniange, nimmakia makowe gagaiy-
ilwe panga twaboti twalu'a waali, ila, twaboti
twalu'a galambuyilwa.
52 Lipenga lya kuundi'la palyalu'a yulilwa ya-
panga kwo imukya bai kati ku'pya. Nsimu wo,
babawile baalu'a yu'yi'lwa li'nga balame milele
na babaalu'a panga balo kabalama nabembe

baagalambuyilwa.
53 Yi'ga yaialabika ipalikwa igalambuyilwe no
panga yi'ga yangali alabika, na yi'ga yaiwaa
ipalikwa ipangilwe yo kotoka waa.
54 Yi'ga yo alabika na yo waa payalu'a galam-
buyilwa no panga yangali alabika na yangali
waa, apo nga pagaalu'a timya Maandiko Mapele-
teu gagabaya panga, “Nnu'ngu' asindike, na kiwo
kisindwile.”
55 “Mwakiwo, sinda kwinu kubile kwaku'?
Na uweso winu wo bulaga ubile kwaku'?”
56 Makakala ga kiwo gabu'kana na sambi yatu-
panga, na makakala ga sambi gabu'kana na
salya.
57 Lakini tunsukulu Nnu'ngu' ywatupeya usindi
kwa ndi'la ya Bwana witu Yesu Kilisitu.

58 Kwa nyo mwalongo bangu', mukanga-
male muimani yo pangali kotoka. Muyendeli
kwipanga kasi ya Bwana kwa makakala kila
lisu'ba, mwanjaa mutangite panga kasi yinu kwa
Bwana, yabule lili.

16

Nsango wa kwayangatia alongo aumini

1 Bu'kana na misango ya kwayangatia bandu
ba Nnu'ngu', mwenga mupalikwa mupange kati
mwanigaamulise makanisa ga ku Galatia.
2 Kila mundu lisu'ba lya Jumapili, apalikwa
abi'ke mabi'ko gake bu'kana na mwapatike li'nga
panalu'a isa kanemwapange misango.

3 Panaalu'a isa kasinu, naalu'a kwatuma bandu
bamwaalu'a kwasawa, pamope na balua ya kwa-
panga batanganikwe li'nga bapeleke misango
yinu ku Yelusalemu.
4 Mana yannogelelya yenda na nenga, bai
twaalu'a longwana pamope.

Mipango ya Pauli

5 Naalu'a isa kasinu bu'ka po pi'tya wi'ti'
Makedonia.
6 Pi'ngi' naalu'a tama na mwenga pasene bai au
ata nsimu woti wa kipepwe, li'nga mwaniyabuye
kwokwoti kwa naalu'a yenda.
7 Kwa nyo nipendili bonagana na mwenga kwo
pi'ta bai, kwa mwanjaa nipi'kanilya isa tama
kasinu kwa masu'ba gambone, mana aapenda
Bwana.
8 Lakini nambi'yambi' nilu'a igala pano pa
Efeso mpaka lisu'ba lya Pentekosite.
9 Nilu'a tama pano kwa mwanjaa nipatike
lipala liku'lu' lyo panga kasi yaileta itunda,
pamope no panga kubile na andumu bambone
babanikanikiya.
10 Timoteo paalu'a isa kasinu, mwampoki
li'nga aatame pangali kyukala, kwa mwanjaa
ywembe apanga kasi ya Bwana kati nenga.
11 Bai kila mundu kaneansalawe, ila mun-
yabuye mwanja wake kwa amani li'nga aise
kasangu', mwanjaa nendakunnolela pamope na
alongo bitu.
12 Bu'kana na nnongo witu Apolo, nannu'bite
aise kasinu pamope na abo alongo, lakini akani
isa nambi'yambi', ila aalu'a isa paalu'a pata
lipala.

Mayi'gi'yo ga kuundi'la

13 Mutame minyo, muyi'me wiso muimani,
mukangamale, na mube na makakala.
14 Mupange makowe goti mu upendo.
15 Bandu alongoi u'bi'lya munkoa wa Akaya
baai bandu ba munyumba ya Stefana, nabembe
baatikwipiya kwayangatia aumini. Kwa nyo
nendakunnu'banga,
16 muyi'ki'ti longoyelwa na bandu kati ba na
balu' babatumika kwo kasana pamope nabo.
17 Nendapulaika isa kwa Stefana, Fortunata na
Akaiko kwa mwanjaa banipei galu' ganakosilwe
kwa kitumbu so kotoka baa kwinu pano.
18 Bapulaise mwoyo wangu', kai' na mwenga.
Kwa nyo, bandu kati bo mupalikwa mwisimu
ugolou wabe.
19 Makanisa ga kunkoa wa Asia gendakunsal-
imia. Akila na Plisikila bendakunsalimia muno
kwo lu'mbana na Bwana Yesu. Na likanisa
lyalikwembana pamope munyumba nalyembe
lyendakunsalimia.
20 Aumini boti pano bendakunsalimia.
Namwenga nyinyonyo musalimiane kwo upendo
wa Kilisitu.
21 Nenga na Pauli niandike salamu yi'no kwa
luboko lwangu'.
22 Ywoywoti ywakotoka kumpenda Bwana
akosite lasi. Maranatha, Bwana wise!
23 Ngu'ngu' ya Bwana ibe pamope na mwenga.
24 Nimpendanga mwaboti kwo lu'mbana kwitu
na Kilisitu Yesu.

Injili ya Yesu
Matumbi: Injili ya Yesu Mwaiandikilwe na Luka
Portions

copyright © 2017 Pioneer Bible Translators

Language: Matumbi

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
82b7e8f8-3527-586f-8e99-1862b2f2e12c